

BOG

DEN LIFLIGE MUSIK (/BOEGER/DEN-LIFLIGE-MUSIK)

Af Jakob Levinsen (/forfattere/jakob-levinsen) (2014)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-BASIS%3A51165012&FRAGMENT=CONTENT)

[BASIS%3A51165012&FRAGMENT=CONTENT](https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-BASIS%3A51165012&FRAGMENT=CONTENT))

Log ind (/user/login?destination=/boeger/den-liflige-musik) for at anmelde

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik&title=Den%20liflige%20musik)

[u=http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik&title=Den%20liflige%20musik)

[musik&title=Den liflige musik](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik&title=Den%20liflige%20musik))

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik&status=Den%20liflige%20musik+http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik)

[url=http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik&status=Den liflige](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik&status=Den%20liflige%20musik+http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik)

[musik+http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik&status=Den%20liflige%20musik+http://litteratursiden.dk/boeger/den-liflige-musik))

Biografi der fører læseren ind i Richard Strauss' (1864-1949) musikalske univers og fortæller et stykke kulturhistorie om et kunstnerliv i Tyskland på tværs af to verdenskrige

TAGS: **KOMPONISTER (/TAXONOMY/TERM/13741)**

MUSIK (/TAXONOMY/TERM/13742)

ANMELDELSE

12 aug.14

(/users/torben-wendelboe)

Af **Torben Wendelboe (/users/torben-wendelboe)**

Skribent

Letlæst, seriøs, underholdende og vittig. Introduktionen til Richard Strauss' liv og musikalske univers er fremragende - og den første på dansk!

Richard Strauss (1864 - 1949) får her ved 150-året for sin fødsel endelig en omfattende introduktion på dansk. Og heldigvis er det Jakob Levinsen, der har påtaget sig opgaven. Levinsen er jo kendt som musikskribent i mange sammenhænge - og han er forfatter til den lige så fremragende Richard Wagner-biografi *Børn, skab nyt!* fra 2013. Levinsen følger Strauss tæt i et kronologisk forløb fra fødsel til død. Strauss kom til først at opleve Første Verdenskrig, han oplevede Nazityskland med brutalitet og gru, og han oplevede jo så også Anden Verdenskrig - voldsomt turbulente perioder i historien. Men det er Levinsens pointe, at Strauss manøvrerede klogt, velafbalanceret og køligt igennem alle storme og bevarede og forsvarede sin integritet.

Levinsen formulerer sin pointe i sit "Forspil" således:

"I sidste ende kan Strauss' liv og værk - og det er hovedvinklen i denne bog -

I sidste ende kan Strauss' liv og værk - og det er hovedvinklen i denne bog - også ses som en sammenhængende og almenmenneskelig fortælling om at turde insistere på sin personlige frihed. Det vil sige en frihed, der ikke er noget abstrakt ideal, men som der konstant skal arbejdes konkret for. I Strauss' tilfælde ville det nok så meget sige friheden fra alskens forventninger og krav."

Som tidens suverænt mest betydningsfulde tyske komponist var Strauss udsat for mange ønsker og mange krav men beholdt altså sin frihed. Det er meget spændende at følge Strauss' færd gennem livet under Levinsens synsvinkel. Men naturligvis er det jo musikken, der fylder mest i bogen. Strauss kom i modsætning til sit store forbillede, en anden Richard - nemlig Wagner - forholdsvis sent i gang som musikedramatiker. Hvor Wagner fulgte sit musikedramatiske spor hele livet, komponerede Strauss de første mange år i mange forskellige genrer. Og det ser Levinsen som hans fordel: Han kunne komposition hele vejen igennem og kendte orkestrets muligheder, instrumenterne, til fulde, hvilket jo er soleklart i hans mange symfoniske kompositioner.

Men det er vel som operakomponist, Strauss har sit verdensry. Levinsen gennemgår dem alle - ligesom alle de andre værker - og de virkelig banebrydende og stadig hyppigt opførte tre forrygende mesterværker analyseres dybest. Det er "Salome", "Elektra" og "Rosenkavaleren", der fylder mest. Med "Salome" (1905) valgte Strauss helt mod sædvane at tage udgangspunkt i en regulær skandale, fortæller Levinsen. "Salome" er Strauss' bearbejdning af englænderen Oscar Wildes skuespil af samme navn. Det blev dels ved sin dristighed og dels ved postyret om Wildes homoseksualitet omtalt og nærmest sprængfarligt.

Strauss strammer sin libretto, så den kommer til at handle om bevidst og voldsom kvindelig seksualitet - ikke mindst ved den berømte "De Syv Slørs Dans", som Salome danser for sin lumre og liderlige stedfar og jo derigennem vinder Johannes Døberens hoved på et fad. Det er jo i sig selv ikke så lidt! Men Strauss formidler i den lange dansescene en så voldsom kvindelig seksualitet, at den første indehaver af rollen, sopranen Marie Wittich, ved den første prøve skal have protesteret med ordene: "Jeg er en anstændig kvinde!" Levinsen gør det i sin skarpsindige analyser af værket til en pointe, at Salome netop er det eneste anstændige menneske i operaen. Det er en meget frugtbar vinkel. Man kan så spørge sig selv om, hvordan Wittich ville have oplevet nutidens praksis med sangerinder som Maria Ewing og Catherine Malfitano m.fl., der har levet dansen helt ud som striptease for sopranoer.

Den voldsomt ekspressive stil fortsatte Strauss i sit næste mesterværk "Elektra" (1909), igen et historisk drama, hvor Strauss selv skulle have erkendt, at han hermed med et orkester på ikke færre end 111 musikere - med en tonalitet spændt til grænsen af, hvad publikum kan opfatte, og med nærmest umenneskelige krav til den kvindelige hovedrolleindehaver - var gået så vidt, som han kunne. Efter disse voldsomme udladninger foretager Strauss nok operahistoriens største stilskeft med "Rosenkavaleren" (1911) - en opera, der på mange måder peger tilbage til Mozart, uden blod og død. Men uden derfor at være hverken fortidig eller uprovokerende, som Levinsen i sin karakteristiske ironisk-vittige stil redegør for i sin analyse:

"Ouvturen til "Rosenkavaleren" er simpelthen så flot, har også publikum i Dresden i januar 1911 givetvis tænkt. Et svulmende horn tema sætter begivenhederne i gang, strygerne svinger sig så lidenskabeligt op, som de nærmest kun kan det hos Strauss, og endnu før tæppet er gået, lyder det grangiveligt som en fest. Da tæppet så endelig hæver sig, viser det sig så sandelig også at have været det.

For første gang i musikhistorien ser man nemlig handlingen i en opera åbne med, at et elskende par vågner op i sengen, tydeligvis stadig præget af nattens udfoldelser. Med andre ord: ouverturen lige før var altså lydsporet til et muntert samleje mellem den fine frue og hendes unge elsker (...)"

Lad mig slutte denne anmeldelse med ovenstående eksempel på, hvor elegant Levinsen kan formidle stort engagement og indsigt og videregive sine skarpt sete pointer uhøjtideligt, vittigt og læseligt for alle. Bogen er endnu en fornem præstation fra Levinsen, der hermed for første gang giver et dansk publikum en egentlig - og fremragende - introduktion til en af musikhistoriens helt store. Det er en meget velkommen bog! Min tanke nu er: Hvilket jubilæum kan vi nu se frem til? Hvem skal vi fejre næste gang? Der skal simpelthen komme mere af samme slags fra Levinsen.

Originally published by Torben Wendelboe, Litteratursiden.

BOGDETALJER

Andre bøger af Jakob Levinsen

